

МІНІСТЕРСТВО
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ
УКРАЇНИ

Уповноважений Президента
України з прав дитини

ПАРТНЕРСТВО
КОЖНІЙ ДИТИНІ
www.p4ec.org.ua

МЦРЛ

МІЖНАРОДНИЙ ЦЕНТР РОЗВИТКУ І ЛІДЕРСТВА
Міжнародний громадський організація

ЗАХИСТ ДІТЕЙ ТА ПІДТРИМКА СІМЕЙ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

СЕРІЯ ВЕБІНАРІВ

ВСТУПНИЙ ВЕБІНАР
«ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХИСТУ ДІТЕЙ В УМОВАХ КАРАНТИНУ»

29 КВІТНЯ 2020 РОКУ

МІНІСТЕРСТВО
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ
УКРАЇНИ

МАРИНА ЛАЗЕБНА

Міністр соціальної політики України

Уповноважений Президента
України з прав дитини

МИКОЛА КУЛЕБА

Уповноважений Президента України
з прав дитини

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХИСТУ ДІТЕЙ

РУСЛАН КОЛБАСА

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ДИРЕКТОР ДИРЕКТОРАТУ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ
ТА ЗАХИСТУ ПРАВ ДІТЕЙ МІНІСТЕРТВА СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

АЛГОРИТМ ДІЙ ІЗ ОРГАНІЗАЦІЇ МОНІТОРИНГУ СТАНУ БЕЗПЕКИ ДІТЕЙ У СІМ'ЯХ СЖО ТА ДІТЕЙ, ЯКІ ПОВЕРНУТІ ІЗ ІНТЕРНАТНИХ ЗАКЛАДІВ

ЗІНАЇДА КИЯНИЦЯ

ЗАСТУПНИК ДИРЕКТОРА ПАРТНЕРСТВА «КОЖНІЙ ДИТИНІ»

ПРОБЛЕМИ ТА ВИКЛИКИ

- Органи опіки та піклування, ССД, ЦСССДМ, не володіють інформацією про більшість дітей, які перебували в закладах інституційного догляду і виховання за заявою батьків.
- У зв'язку з карантинном вихованців інтернатів було повернуто до батьків/осіб, які їх замінюють, родичів без попередньої оцінки сімейної ситуації.
- Термін карантину подовжено, існує велика ймовірність, що діти зможуть повернутись до шкіл не раніше вересня.
- Збільшується кількість сімей та дітей, в СЖО, які потребують підтримки.
- Зростають ризики та загрози щодо безпеки дітей.

У той же час

- недостатня кількість працівників соціальної сфери та їх кваліфікації;
- відсутність у більшості ОТГ фахівців вз соціальної роботи, ССД, надавачів соціальних послуг;
- обмеження мобільності працівників у зв'язку з карантинном;
- відомчі бар'єри щодо своєчасного обміну інформацією та збереження конфіденційності;
- неготовність працювати в умовах обмеженої мобільності;
- загроза інфікування працівників у зв'язку з відсутністю засобів індивідуальної безпеки;
- віддаленість та проблеми забезпечення транспортними засобами при потребі екстреного втручання та захисту дитини

НОВІ МОЖЛИВОСТІ ТА ЧАС ДЛЯ

- освоєння нових технологій та інструментів захисту дітей;
- глибокого аналізу ситуації та вироблення стратегічних рішень;
- налагодження міжвідомчої та міждисциплінарної взаємодії;
- формування та організації роботи міждисциплінарних команд з ведення випадків конкретних дітей;
- організації прийняття рішень, в тому числі, шляхом дистанційної роботи Комісії із захисту дітей

Етап 1. Моніторинг безпеки дітей

Завдання

- Сформувати списки дітей-вихованців інтернатних закладів, які у зв'язку з карантинном повернуті у сім'ї батьків, родичів за їх фактичним місцем перебування.
- Виявити та захистити дітей, які потерпають від недогляду, сімейного насилля, жорстокого поводження, надання підтримки сім'ям, які потрапили в СЖО.

Результати

ССД мають уточнені списки дітей за місцем їх фактичного перебування.

Сформовані припущення щодо безпечності сімейного середовища та здатності батьків, родичів опікуватись дитиною.

Здійснені заходи захисту дітей, які потерпали від недогляду, жорстокого поводження.

Етап 2. Підведення підсумків моніторингу

Завдання

- Затвердження Комісією із захисту дітей списків дітей, які потребують особливої уваги та захисту та відповідальних за здійснення оцінки потреб, надання підтримки та послуг їх сім'ям

Результати

Визначені першочергові заходи щодо забезпечення безпеки дітей та підтримки сімей.

Сформовані списки дітей, які потребують особливої уваги та захисту.

створені МДК для оцінки їх потреб із врахуванням складності обставин та ключової проблеми.

Етап 3. Оцінка потреб дитини та її сім'ї

Завдання

- Визначити потреби дитини та здатність батьків/осіб, які їх замінюють здійснювати догляд та виховання дитини; можливості отримати необхідні послуги за місцем проживання.

Результати

Визначені потреби дитини та здатність батьків опікуватись дитиною.

За результатами оцінки сім'ї взято під соціальний супровід; вилучено та влаштовано до родичів, під патронат чи в ПС, ДБСТ дітей, батьки яких нехтують потребами дитини, жорстоко поведуться з дитиною

Етап 4. Підсумки оцінки та визначення доцільності повернення дитини на виховання до інституційного закладу

Завдання

- Затвердження Комісією із захисту дітей підсумків оцінки та рекомендацій для батьків/осіб, які їх замінюють щодо догляду та виховання дитини в умовах сім'ї.
- Визначення дітей, якими певний час буде продовжувати опікуватись інституційний заклад.

Результати

Сформовані списки дітей, яким рекомендовано продовжити навчання за місцем проживання батьків/осіб, які їх замінюють, та визначено умови та послуги які необхідні для успішної соціалізації дітей та виконання батьками обов'язків по догляду та вихованню дитини.

Сформовані списки дітей, якими певний час буде продовжувати опікуватись інституційний заклад.

Розроблені заходи щодо захисту таких дітей та поступової їх реінтеграції у сімейне середовище.

Етап 5. Підготовка дітей та батьків до навчального року

Завдання

- Влаштування дітей на навчання у місцеві навчальні заклади; вирішення питань щодо довозу, гарячого харчування дітей, груп подовженого дня, інклюзивного навчання.
- Консультування та навчання батьків, надання підтримки у подоланні бідності, догляді та вихованні дітей.

Результати

Зменшення кількості дітей, які виховуються в інтернатних закладах.

Розробка та реалізація індивідуальних планів захисту дітей та супроводу сімей.

Розвиток послуг з врахуванням потреб бувших вихованців інтернатних закладів та сімей з дітьми в СЖО.

СКЛАДОВІ ПРОЦЕСУ МОНІТОРИНГУ БЕЗПЕКИ

квітень – травень 2020

1. Визначення мети, завдань, очікуваних результатів та термінів проведення моніторингу.
2. Отримання базової, достовірної інформації про дітей групи ризику, її аналіз, виділення пріоритетних груп для моніторингу.
3. Формування команди моніторингу із спеціалістів суб'єктів виявлення та організації захисту дітей, розподіл відповідальності.
4. Інструктаж та консультування спеціалістів (від суб'єктів) щодо проведення моніторингу та узагальнення інформації.
5. Здійснення заходів моніторингу.
6. Підведення підсумків на засіданні КЗД – визначення першочергових заходів та необхідності у здійсненні оцінки потреб сім'ї

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ МОНІТОРИНГУ

Мета

- своєчасне виявлення та захист дитини, яка потерпає від недогляду, сімейного насилля, жорстокого поводження, надання підтримки сім'ям, які потрапили в СЖО.

Завдання

- Здійснення дистанційного спілкування із сім'ями, з'ясування наявних проблем, наснаження, організація підтримки.
- Виявлення ризиків та фактів нехтування потребами, жорстокого поводження з дитиною, сімейного насильства.
- Екстрене реагування, здійснення оцінки безпеки дитини, в разі потреби вилучення.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ МОНІТОРИНГУ БЕЗПЕКИ ДІТЕЙ

1. **Виявлені факти недогляду, жорстокого поводження, здійснені заходи захисту дитини;**
2. **Сформовані припущення щодо здатності батьків здійснювати догляд та виховання дитини з врахуванням ключової проблеми:**
  - сімейна ситуація безпечна, батьки здатні забезпечувати потреби дитини
  - сімейна ситуація безпечна, проте недостатньо ресурсів (бідність)
  - дитина чи члени сім'ї захворіли на коронавірус
  - сімейна ситуація безпечна, необхідна підтримка у вихованні, догляді, організації навчання дитини з інвалідністю
  - сімейна ситуація ймовірно небезпечна, існують ризики недогляду, нехтування потребами дитини; жорстокого поводження

2. Отримання та аналіз базової, достовірної інформації про дітей групи ризику

- Визначення джерел інформації про вихованців інтернатних закладів:
- Офіційний запит на інформацію за певними параметрами;
- Переформатування інформації за географічним принципом (ОТГ, село, місто, селище);
- Переформатування інформації з врахуванням наявних ризиків для дитини, визначення пріоритетної групи для першочергового вивчення;
- Скерування інформації за місцем перебування дитини з позначками щодо пріоритетності здійснення заходів моніторингу та інструкції щодо здійснення та узагальнення результатів.

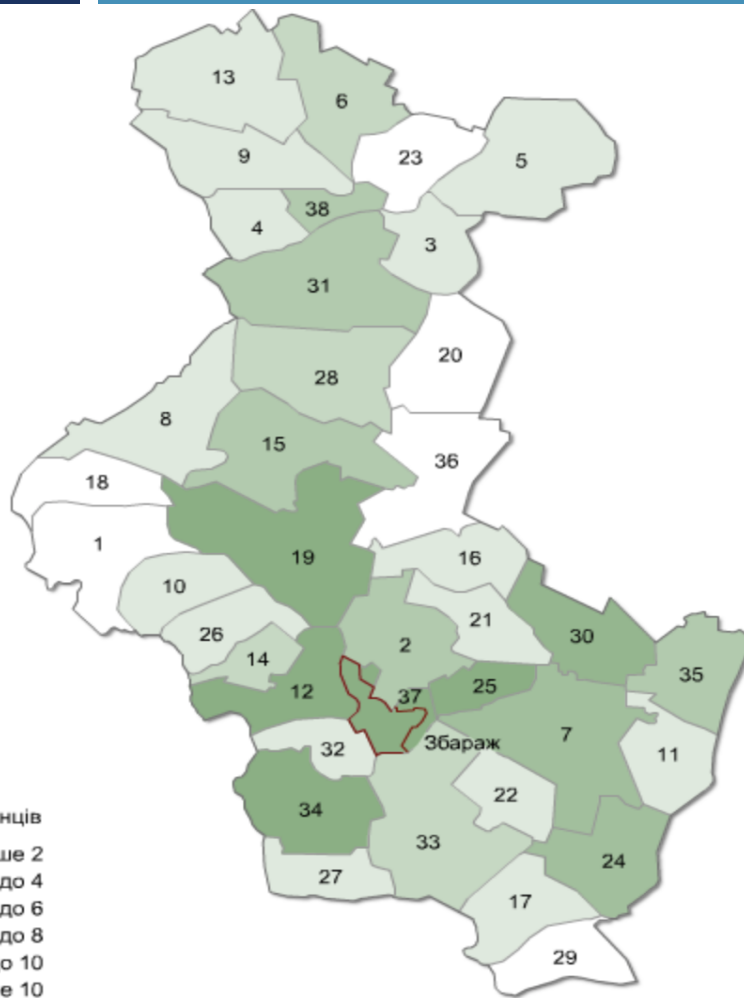
СПІВПРАЦЯ З ІНТЕРНАТАМИ

Форми взаємодії

- отримання розгорнутих списків дітей, які в т. ч. містять інформацію про їх сімейне середовище, а також контакти вихователя дитини;
- узгодження графіку спілкування з дитиною та сім'єю та взаємоінформування у разі виявлення ризиків;
- включення представників інтернату до МДК;
- Інформування ССД про дітей, які не включені в дистанційне навчання.

Наказ Міністерства освіти і науки України від 16.03.2020 за № 406 зобов'язує педагогічних працівників здійснювати освітній процес з використанням технологій дистанційного навчання

ПРИКЛАД
РОЗПОДІЛУ ДІТЕЙ-
ВИХОВАНЦІВ
ОБЛАСНИХ
ІНТЕРНАТНИХ
ЗАКЛАДІВ, У
РОЗРІЗІ СІЛЬСЬКИХ
РАД ЗБАРАЗЬКОГО
Р-НУ,
ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ
ОБЛАСТІ

1	Іванчанська сільська	
2	Базаринська сільська	5
3	Бодаківська сільська	1
4	Бутинська сільська	2
5	Великовікнинська сільська	1
6	Великокунінецька сільська	4
7	Вищелуб'янська сільська	7
8	Гніздичненська сільська	1
9	Дзвинячанська сільська	1
10	Доброводівська сільська	2
11	Добромірківська сільська	1
12	Залужанська сільська	11
13	Залісецька сільська	1
14	Зарубинська сільська	3
15	Зарудянська сільська	6
16	Капустинська сільська	2
17	Киданецька сільська	1
18	Кобильська сільська	
19	Колодненська сільська	18
20	Коханівська сільська	
21	Красносільська сільська	1
22	Кретівська сільська	1
23	Лозівська сільська	
24	Максимівська сільська	7
25	Нижчелуб'янська сільська	11
26	Новиківська сільська	1
27	Охримівська сільська	1
28	Раковецька сільська	3
29	Романовоселівська сільська	
30	Синявська сільська	9
31	Старовишнівецька сільська	5
32	Старозбаразька сільська	1
33	Стриївська сільська	3
34	Черниховецька сільська	11
35	Шилівська сільська	5
36	Шимковецька сільська	
37	м. Збараж	81
38	смт Вишнівець	5

3. ФОРМУВАННЯ КОМАНДИ МОНІТОРИНГУ

Відповідно до законодавства (постанови КМУ №866 від 24.09.2008 та №800 від 03.10.2018)

- Служби у справах дітей;
- Центри соціальних служб, фахівці з соціальної роботи;
- Голови та старости ОТГ, сільських селищних рад;
- Соціальні педагоги, психологи навчальних закладів;
- Педагоги інтернатних закладів, закладів освіти, які забезпечують дистанційне навчання;
- Працівники інклюзивно-ресурсних центрів;
- Працівники медичних закладів, сімейні лікарі;
- Поліція
- Громадські, релігійні організації та благодійні фонди, що співпрацюють в питаннях захисту дітей з органами опіки та піклування.

РОЗПОДІЛ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ОБ'ЄДНАННЯ В МДК

Ключова проблема: основна, головна проблема, вирішення якої дозволить значно мінімізувати ризику для дитини, подолати СЖО.

- Бідність, малозабезпеченість (ОВВ, відділ соціального захисту);
  - Конфлікт між батьками та дитиною (психолог, соціальний педагог);
  - Насилля (поліція, ССД, ЦСС);
  - Проблема інвалідності (ІРЦ, соц.захист)
- У відповідності до вимог діючих нормативно-правових актів (постанови КМУ №866 від 24.09.2008 та №800 від 03.10.2018), з врахуванням ключової проблеми;
  - зі спеціалістів, які найбільш наближені територіально до сім'ї (спеціалісти які навчають, лікують дитину чи батьків, супроводжують сім'ю (ФСР), представник ІРЦ, староста села)
  - залучення експертів з врахуванням складності та ключової проблеми

4. ІНСТРУКТАЖ ТА КОНСУЛЬТУВАННЯ СПЕЦІАЛІСТІВ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ МОНІТОРИНГУ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ

Форми консультування щодо моніторингу

1. Вступний командний чи індивідуальний інструктаж спеціалістів залучених до моніторингу;
2. Щотижневе інформування про проведення моніторингу та консультування (у визначений день відповіді на контрольні питання);
3. Екстрене інформування чи консультування

Інструментарій моніторингу

- Інструкція чи рекомендації з моніторингу
- Список дітей з базовою інформацією;
- Приблизний перелік питань для спілкування;
- Бланк для фіксації інформації;
- Перелік контрольних питань;

5. Дії спеціаліста, який здійснює моніторинг безпеки дитини та формування МДК

1. Уточнення наявної інформації через керівників громад, старост сіл, місцевих спеціалістів соціальної сфери, сусідів, працівників інтернату;
2. Онлайн спілкування та консультації з дитиною, батьками дитини чи особами які здійснюють її догляд після повернення з інтернату (не рідше одного разу на 10 днів);
  - визначення потреб та ризиків для дитини (відповідь 5 контрольних питань);
  - наснаження та спонукання батьків/осіб до відповідального виконання обов'язків по догляду та вихованню дитини;
  - інформування про способи убезпечення інфікування коронавірусом, нагадування, що у разі небезпеки необхідно телефонувати на екстрені номери (надайте номери допоміжних організацій, гарячі лінії; запитайте чи знають номер сімейного лікаря)
3. У разі потреби: організація надання підтримки сім'ї чи ініціювання здійснення заходів щодо вилучення та забезпечення захисту дитини;
4. Фіксація інформації щодо ризиків для дитини у бланку, звітування ССД та підготовка висновку за результатами моніторингу;

Контрольні питання для спеціаліста

- Чи почуває себе дитина в безпеці? *(так ні невідомо)*
- Чи задоволені базові потреби дитини (не голодна, виспана, одягнута по сезону)? *(так ні невідомо)*
- Чи дитина включена в дистанційне навчання, отримує та виконує завдання; вчитель/вчителі здійснюють консультування? *(так ні невідомо)*
- Чи потребує сім'я допомоги, і якої (лікування, продукти харчування, одяг для дитини..., психологічне консультування)?
- Чи є потреба в екстреному втручанні, здійсненні оцінки безпеки дитини? *(так ні невідомо)*

Особливості дистанційного спілкування з батьками

Будьте лаконічними

Продумайте чітко всі питання.

Будьте ввічливими, зберігайте спокій.

Говоріть спокійно і впевнено.

- представтесь та отримайте дозвіл на спілкування
- зацікавте співрозмовника темою розмови (краще забезпечення потреб дитини);
- поцікавитесь як почуває себе дитина, як вони справляються з виконанням батьківських обов'язків; які є успіхи, труднощі;
- задайте питання, які визначені для з'ясування (не більше 5-7);
- зафіксуйте основну інформацію у бланку моніторингу;
- проконсультуйте в ході розмови або під час наступної щодо можливих варіантів вирішення виявленої проблеми;
- резюмуйте основні домовленості із співрозмовником, з'ясуйте дату та час наступної розмови, засоби зв'язку або візиту;
- Осмисліть результати спілкування та дайте відповідь на 5 контрольних питань

6. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ МОНІТОРИНГУ

Завдання

- Узагальнити інформацію на основі контрольних питань, визначити першочергові потреби дітей та сімей;
- Сформувати МДК, провести дистанційне засідання (у разі потреби у додатковому з'ясуванні ситуації та узгоджені дій щодо дитини);
- Винести питання щодо підсумків моніторингу на обговорення Комісії із захисту дитини (КЗД);
- Прийняти рішення щодо плану подальшої роботи щодо захисту та соціалізації в громаді дітей, які повернулись з інтернатів, підтримки їх сімей.

Першочергові дії та рішення за результатами моніторингу

ПІБ дитини	Характеристика сімейної ситуації	Відповідальні (МДК)	Першочергові дії та послуги
	сімейна ситуація безпечна, батьки здатні забезпечувати потреби дитини;	Директор місцевої школи	школа, дитячий садок, сімейний лікар
	сімейна ситуація безпечна, проте недостатньо ресурсів (бідність, ...	Голова ОТГ, староста, ФСР, відділ соціального захисту	Обстеження житло-побутових умов, оцінка потреб дитини, оформлення соціальні виплат
	дитина чи члени сім'ї, захворіли на коронавірус	Сімейний лікар, ССД, ФСР	Лікування, розміщення дитини, оцінка потреб
	сімейна ситуація безпечна, необхідна підтримка у вихованні, догляді, організації навчання дитини з інвалідністю	Інклюзивно-ресурсний центр, надавачі реабілітаційних послуг, соціальний захист	Оцінка, розробка індивідуального плану реабілітації,
	ризик недогляду, нехтування потребами дитини; жорстокого поводження	ССД, поліція, ФСР	Оцінка безпеки, взяття сім'ї під супровід, патронат
	зафіксовані факти недогляду ..жорстокого поводження, дитина вилучена	ССД, поліція, ФСР	Патронат, СФВ, індивідуальний план захисту

ЗАХОДИ ІЗ ЗАХИСТУ ДІТЕЙ-ВИХОВАНЦІВ ІНТЕРНАТНИХ ЗАКЛАДІВ

- **Етап 1.** Моніторинг безпеки дітей - квітень-травень 2020
- **Етап 2.** Підведення підсумків моніторингу - перша декада червня 2020
- **Етап 3.** Оцінка потреб дитини та її сім'ї - серпень-липень 2020
- **Етап 4.** Підсумки оцінки та визначення доцільності повернення дитини на виховання до інституційного закладу - перша декада серпня 2020
- **Етап 5.** Підготовка дітей та батьків до навчального року - серпень-вересень 2020

ВІЗИТ В СІМ'Ю В УМОВАХ КАРАНТИНУ: БЕЗПЕКА СПЕЦІАЛІСТА

ДАР'Я ПАЛАТНА

ПРОГРАМНА ДИРЕКТОРКА МІЖНАРОДНОГО ЦЕНТРУ РОЗВИТКУ І ЛІДЕРСТВА

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В УМОВАХ КАРАНТИНУ

У дистанційному режимі можна забезпечити:

- продовження соціального супроводу
- надання психологічної підтримки батькам, батькам-вихователям
- створення груп взаємопідтримки або використання вже існуючих платформ для надання інформації, консультування тощо
- надання інформації, проведення навчання, консультацій тощо

Здійснення візитів необхідно якщо:

- в сім'ї є загроза життю і здоров'ю дітей
- при повідомленні про вчинене або ймовірно вчинене домашнє насильство
- потрібно надання соціальної підтримки, в тому числі натуральною допомогою

БЕЗПЕКА ДИТИНИ – ГОЛОВНИЙ ПРІОРИТЕТ

ЗАХИСТ ДІТЕЙ ТА ПІДТРИМКА СІМЕЙ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Головні задачі під час відвідування сімей

- **Моніторинг ймовірних ризиків** для життя та здоров'я дитини та проведення, у разі необхідності, оцінки рівня безпеки та ризику для дитини
- **Здійснення оцінки потреб**
- **Надання соціальних послуг** (у т.ч. натуральної допомоги), здійснення соціального супроводу
- **Виклик лікаря**, якщо у помешканні знаходиться дитина, яка виглядає хворою та стан здоров'я якої викликає занепокоєння фахівця, а батьки не звертають на це уваги
- **Інформування всіх суб'єктів захисту**, у тому випадку, якщо виявлено ознаки жорстокого поводження з дитиною

Як захистити себе під час відвідування сімей

- Якщо ви відчуваєте будь-які симптоми хвороби - **залишайтеся вдома!**
- Використовуйте **засоби індивідуального захисту** (маски, рукавички, дезінфікуючі засоби)
- **Спілкуйтесь із сім'єю на вулиці** (за можливості), **тримайте дистанцію** при спілкуванні.
Намагайтеся провести якомога менше часу в квартирі або будинку
- **Уникайте контакту** з людьми та речами, обмежте доторкання до Ваших персональних речей
- Завчасно дізнайтеся, **чи є в сім'ї хворі люди** (за можливості зателефонуйте перед візитом)
- За умови наявності хворих людей та неможливості відкласти візит - **тримайте з ними дистанцію** або попросіть ізолювати хвору людину
- Одягайте **зручний одяг**, який можна буде легко випрати після візиту (не слід одягати коштовні прикраси, дорогі речі, прослідкуйте, аби не було якомога **менше відкритих ділянок шкіри**.
Заплітайте волосся та ховайте його.

ПАМ'ЯТАЙТЕ!

1. Перед візитом зберіть всю наявну інформацію про сім'ю. Зателефонуйте та домовтесь з сім'єю про зручний для всіх час.
2. Не здійснюйте відвідування сімей поодинці.
3. Візьміть посвідчення та необхідні документи з собою.
4. Сумку з документами та власними речами тримайте завжди при собі.
5. Не заходьте до будинку без запрошення та дозволу власника помешкання. Пам'ятайте – ви гість у домі.
6. Записи слід робити потім по пам'яті, щоб не викликати напруження та недовіру. Крім цього - це більш гігієнічно.

ПАМ'ЯТАЙТЕ!

7. Використовуйте зрозумілу клієнтові мову.
8. Розкажіть про свою роботу та послуги, які сім'я може отримати.
9. Поводьте себе спокійно та доброзичливо.
10. Не заходьте у помешкання, якщо там зібралась компанія та розпивають алкогольні напої.
11. При вході до помешкання необхідно пропустити спочатку господарів та зайняти таке місце під час бесіди, щоб можна було в будь-який момент без перешкод покинути приміщення. Краще стояти спиною до дверей.

НАСТУПНІ ВЕБІНАРИ СЕРІЇ

Під час наступних вебінарів серії розглядатимуться такі питання:

- здійснення оцінки безпеки дитини;
- механізми здійснення оцінки потреб сім'ї/особи;
- порядок вилучення дитини у разі загрози життю та здоров'ю;
- влаштування дітей у сімейні форми виховання в умовах карантину;
- організація роботи комісії із захисту дитини.

Інформація про **дату та час** наступних вебінарів серії буде розміщена на сайті Міністерства соціальної політики (<https://www.msp.gov.ua/>) та Фейсбук сторінці.

МІНІСТЕРСТВО
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ
УКРАЇНИ

Уповноважений Президента
України з прав дитини

ПАРТНЕРСТВО
КОЖНІЙ ДИТИНІ
www.p4ec.org.ua

МЦРЛ

МІЖНАРОДНИЙ ЦЕНТР РОЗВИТКУ І ЛІДЕРСТВА
Міжнародний громадський організація

ЗАХИСТ ДІТЕЙ ТА ПІДТРИМКА СІМЕЙ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

СЕРІЯ ВЕБІНАРІВ